

Informatienota voor de raad

Datum 15 juli 2022

Onderwerp	Stand van zaken opvang vluchtelingen en statushouders
Versienummer	V .

Portefeuillehouder Peter Snijders / Dorrit de Jong

Informant Bonnie van der Meer / Heleen Post

Afdeling Proces-, Programma- en Projectmanagement

Telefoon 038 498 2359 / 038 498 2462

Email B.van.der.Meer@zwolle.nl / h.post@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De stand van zaken met betrekking tot de opvang van vluchtelingen, zowel uit Oekraïne, de crisisnoodopvang, als de voorbereidingen voor een tijdelijke regionale opvanglocatie aan de Meeuwenlaan.

Datum 15 juli 2022

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Tot begin van dit jaar vervulde de gemeente niet of nauwelijks een actieve rol in de opvang van vluchtelingen. De gemeente had op 1 januari van dit jaar alleen de rol en verantwoordelijkheid om statushouders te huisvesten. Inmiddels zijn er veel ontwikkelingen op het gebied van vluchtelingen in het algemeen en statushouders in het bijzonder, i.c. vluchtelingen met een (asiel)status waarvoor de wet Inburgering geldt. Via deze informatienota krijgt u de laatste stand van zaken.

Kernboodschap

Er zijn veel ontwikkelingen gaande over de opvang van vluchtelingen en statushouders. Het college heeft uitgesproken waar mogelijk lokaal regie te willen voeren op deze ontwikkelingen en besluiten hierover in samenhang te nemen. We willen sturen op de Zwolse keten van inburgering waarbij de focus voor de langere termijn ligt op een aanpak gericht op door- en uitstroom van kansrijke vluchtelingen en statushouders.

Stand van zaken opvang vluchtelingen en statushouders

In mei is uw raad geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen rondom opvang van vluchtelingen in Zwolle en daarnaast het verzoek van het COA voor het realiseren van een Regionale opvanglocatie (ROL) in Zwolle. Met de nota informeren we u over de voortgang rondom de diverse ontwikkelingen. Dit is een momentopname, landelijk maar ook regionaal en lokaal blijft het vluchtelingenvraagstuk dynamisch en aan veranderingen onderhevig.

1. Tijdelijke opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

In de gemeentelijke opvang voor vluchtelingen uit de Oekraïne worden momenteel ca. 670 vluchtelingen gehuisvest in de stad. Het merendeel op Oosterenk, kleinere aantallen in Assendorp en Berkum en ongeveer 150 Oekraïense vluchtelingen hebben onderdak bij particulieren. Regionaal ligt er een inspanningsverplichting om nog ruim 1000 extra plekken voor vluchtelingen uit de Oekraïne te realiseren, bovenop de 2000 plekken die regionaal gerealiseerd zijn. Met het oog hierop wordt momenteel onderzocht of er kleinschalig nog extra plekken gerealiseerd kunnen worden in het Dominicanenklooster (16 plekken) en in de Hoofdhof-kerk in Berkum (12 plekken). Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid -via RefugeeHomeNL- om vluchtelingen te matchen naar gastgezinnen in Zwolle die zich hiervoor hebben aangemeld bij TakecareBnB. *(zie voor de regionale afspraken de raadsbrief van de Veiligheidsregio d.d. 13 juli 2022).*

2. Tijdelijke Regionale Opvang Locatie (ROL) Meeuwenlaan

Eind dit jaar wordt naar verwachting de tijdelijke regionale opvanglocatie in de Kamperpoort in gebruik genomen. Hierin is plek voor circa 300 kansrijke vluchtelingen en statushouders die aan Zwolle en omliggende gemeenten zijn toegewezen. Ze starten hier met hun inburgering en het opbouwen van hun bestaan. Samen met het COA en de omliggende gemeenten verkennen we hoe we vorm en inhoud geven aan deze nieuwe vorm van asielopvang.

De tijdelijke opvang aan de Meeuwenlaan komt in een wijk die nog aan het bijkomen is van de grootschalige herstructurering van de afgelopen jaren en zich klaar maakt voor de nieuwbouw aan de Veemarkt en Meeuwenlaan. De komende jaren verdubbelt de Kamperpoort met 1500 extra woningen. Dit heeft impact op de sociale cohesie in de wijk, dat horen we ook terug uit de Kamperpoort en van

Datum 15 juli 2022

onze partners. Er wordt bekeken welke extra inzet in mensen en middelen nodig is vanuit de gemeente en mogelijk ook bij partners zoals Travers.

De voorbereidingen voor de ingebruikname van het pand zijn gestart. Zo is het COA bezig met de voorbereidingen om de aanvraag voor de omgevingsvergunning in te dienen. Deze wordt na de bouwvak verwacht.

De klankbordgroep, bestaande uit 20 wijkbewoners, politie, COA en Travers is inmiddels twee keer bij elkaar geweest. Zij geven de gemeente en het COA gevraagd en ongevraagd advies over die zaken die ervoor zorgen dat de wijk na ingebruikname van deze opvanglocatie leefbaar en veilig blijft. De klankbordgroep denkt onder andere actief mee in het opstellen van het beheerplan. De verwachting is dat dit begin oktober door het college kan worden vastgesteld, waarna het ook ter informatie aan de gemeenteraad gestuurd wordt. Daarnaast worden er diverse communicatiemiddelen ingezet om de Kamperpoort te informeren over de voortgang.

3. Locatieonderzoek permanente Regionale Opvang Locatie (ROL)

Na de zomer wordt het locatieonderzoek voor een permanente ROL in Zwolle opgestart. We trekken hierin samen op met het COA en we gaan aan de slag met criteria en randvoorwaarden voor dit locatieonderzoek inclusief de wijze waarop we dit samen met stad en raad willen doen.

4. Activatie nationale crisisstructuur asielketen

Op 17 juni jongstleden heeft het kabinet de nationale crisisstructuur in werking gesteld met een aanpak om de doorstroom van de asielketen op gang te helpen. Er zijn maatregelen op korte, middellange en lange termijn voorgesteld. Na de zomer volgt er een wetsvoorstel waarmee gemeenten verplicht kunnen worden om asielzoekers op te vangen.

a. Korte termijn: crisisnoodopvang asielzoekers

De druk op het aanmeldcentrum in Ter Apel blijft ongekend hoog en om asielzoekers na hun aanmelding sneller door te plaatsen wordt tijdelijk crisisnoodopvang ingezet. De veiligheidsregio IJsselland draagt bij aan deze opdracht van het landelijke Veiligheidsberaad. Zwolle, Kampen, Deventer en Ommen verlenen in de maand juli medewerking aan crisisnoodopvang van ca. 225 asielzoekers. In Zwolle worden in hotel Lumen in de periode van 13 t/m 27 juli circa 80 asielzoekers opgevangen.

Ondanks deze extra inspanningen ook elders in het land worden er vanuit het COA regelmatig verzoeken aan veiligheidsregio's gedaan om extra personen op te vangen. De Veiligheidsregio IJsselland heeft alle gemeenten begin juli verzocht om de mogelijkheden voor aanvullende crisisnoodopvang te onderzoeken (*zie ook de bijlage Raadsbrief Veiligheidsregio d.d. 13 juli 2022*). We hebben binnen Zwolle opnieuw een inventarisatie gedaan naar de (on)mogelijkheden qua locaties en periodes.

Wij hebben besloten om een aanvullend aanbod voor crisisnoodopvang te doen aan de veiligheidsregio IJsselland in de vorm van een ligplaats in de Margriethaven voor een riviercruiseschip voor de periode van 1 augustus t/m 30 september.

Daarvoor was vanuit de Veiligheidsregio een schip beschikbaar gesteld dat circa 144 personen kan huisvesten. Het schip beschikt over alle benodigde faciliteiten, is voor een langere periode beschikbaar, wat een randvoorwaarde is geweest vanuit de Veiligheidsregio (vanwege overbelasting capaciteit door op- en afbouw van locaties). De haven is beschikbaar voor deze twee maanden. Daarna wordt deze door de commerciële vaart gebruikt in verband met verbouw van de Scaniahaven.

Datum 15 juli 2022

Op dit moment wordt nader onderzocht of het schip daadwerkelijk beschikbaar is en naar Zwolle kan komen. Duidelijk is wel dat als het schip naar Zwolle komt, dit op zijn vroegst vanaf eind augustus beschikbaar zal zijn voor de opvang van vluchtelingen. Zodra daarover uitsluitel is zullen we alle betrokkenen en de omgeving tijdig informeren.

De voortgang rondom crisisnoodopvang blijft aan veranderingen onderhevig en de mogelijkheid bestaat dat de periode of locatie nog wijzigt of dat het niet in deze vorm gaat plaatsvinden.

b. Versnelde huisvesting statushouders

Naast de inzet van crisisnoodopvang zet het kabinet voor de korte termijn in op het versneld uitplaatsen (binnen 6 weken) van circa 7500 statushouders naar gemeenten. Voor Zwolle betekent het dat er 83 statushouders versneld geplaatst moeten worden. Regionaal wordt er via de Veiligheidsregio IJsselland gestuurd op deze opgave en wordt er onderzocht of door middel van tussenvoorzieningen statushouders (tijdelijke huisvesting meerdere statushouders) tijdelijk versneld gehuisvest kunnen worden. Tijdens het laatste bestuurlijk overleg met de corporaties is een verkenning gedaan naar de mogelijkheden om meer woningen toe te wijzen aan statushouders, om aan de taakstelling te kunnen voldoen. Tijdens het volgende bestuurlijke overleg wordt ter besluitvorming een concreet voorstel voorgelegd. Voor wat betreft de opgave versnelde uitplaatsing voor de aankomende weken, doen we een dringende oproep aan de corporaties om hierin een rol te pakken.

In Zwolle is de taakstelling voor 2022 in totaal 227 statushouders inclusief de achterstand uit 2021. De verwachting is dat de taakstelling nog fors verhoogd wordt in 2022, op dit moment is nog niet bekend wat dat voor Zwolle betekent.

Op dit moment zijn ongeveer 90 statushouders gehuisvest. De druk op de woningmarkt draagt niet bij aan het uitvoeren van deze taakstelling en aanvullende opgave op korte termijn. Het realiseren van meer sociale huurwoningen, maar ook de inzet van flexwonen is urgent om ook op lange termijn aan de taakstelling te kunnen blijven voldoen.

Daarnaast zetten we - in lijn met de aangenomen motie door de gemeenteraad - in op kleinschalige trajecten waaronder de optie om via de logeerregeling van het COA statushouders tijdelijk te huisvesten bij gastgezinnen die zich hiervoor hebben aangemeld bij TakecareBnB. om hierin een rol te pakken

c. Maatregelen op langere termijn: focus op aanpak door- en uitstroom

Door in te zetten op crisisnoodopvang blijven we reactief op een crisis reageren. De oplossing zit bij dit maatschappelijk vraagstuk niet in het bieden van crisisnoodopvang, maar in het vergroten van de door- en uitstroom binnen de asielketen op de lange termijn. Met het nu aanbieden van een iets langere periode crisisnoodopvang willen we lokaal de focus verschuiven naar de huisvesting van Oekraïners en statushouders (waaronder de Regionale opvanglocatie (ROL) en ook focussen op flexwonen (door- en uitstroom statushouders). Onze inzet is uitgebreid om aan de slag te gaan met flexwonen om woningen te creëren voor deze en andere doelgroepen. De prioriteit moet komen te liggen op de langere termijn aanpak, waarbij we net als het rijk willen inzetten op structureel voldoende opvang- en huisvestingscapaciteit.

Financiën

De extra kosten van huur, leefgeld, inrichting, beveiliging, schoonmaak, woonbegeleiding en locatiemanagement voor de 28 extra opvangplekken voor de vluchtelingen uit Oekraïne kunnen worden opgevangen binnen het beschikbare krediet van € 12,4 miljoen voor opvang van en

Datum 15 juli 2022

verstrekkingen aan Oekraïense vluchtelingen. Omdat het hier gaat om een uitbreiding in en nabij bestaande locaties, zijn de extra kosten lager dan de extra inkomsten van 100 euro per opvangplek per dag die we hiervoor van het Rijk ontvangen. In de eerstvolgende actualisatie van het krediet wordt dit meegenomen.

De kosten van de crisishulpopvang asielzoekers in hotel Lumen komen in eerste instantie voor rekening van de gemeente. Deze kosten zullen door het Rijk worden vergoed. We wachten hier nog op nadere informatie van het Rijk.

Voor de gemeentelijk projectkosten realisatie tijdelijke regionale opvanglocatie Meeuwenlaan is bij het Voorjaarsmoment 2022 een krediet beschikbaar gesteld van € 220.000. De kosten van huur en exploitatie van de locatie komen voor rekening van het COA.

Over een (gedeeltelijke) vergoeding van de projectkosten tot 1 december 2022 zijn we nog in gesprek met het COA. Na ingebruikname van de locatie ontvangt de gemeente een vergoeding op basis van het Faciliteitenbesluit opvangcentra.

In het Najaarsmoment wordt een aanvullende kredietaanvraag ingediend voor de gemeentelijke projectkosten 2023 voor de realisatie Regionale Opvang Locatie waarbij rekening wordt gehouden met deze inkomsten.

De extra kosten van de inburgeringsvoorzieningen van het versneld huisvesten van statushouders worden vergoed uit de specifieke uitkering Wet inburgering. De uitvoeringskosten van de Wet inburgering worden vergoed via het gemeentefonds. Bij het versneld huisvesten zal deze vergoeding niet toereikend zijn. Dit wordt op een later moment verder in beeld gebracht en is mede afhankelijk van de werkelijke aantallen die versneld worden gehuisvest.

Communicatie

We blijven graag met de gemeenteraad in gesprek over de diverse opgaven rondom opvang van vluchtelingen en statushouders. We hanteren daarbij de uitgangspunten die we dit voorjaar hebben bepaald. We informeren u en onze inwoners actief over ontwikkelingen met betrekking tot de opvang en huisvesting van vluchtelingen. We hebben oog voor de draagkracht van de stad.

Voor de uitbreiding van de kleinschalige opvangplekken voor Oekraïners informeren we op passende wijze de omgeving en betrokkenen. Met betrekking tot de crisishulpopvang in de Margriethaven informeren we op korte termijn de omgeving en organiseren we een inloopbijeenkomst. We realiseren ons dat dit in de vakantieperiode plaatsvindt, waardoor niet iedereen tijdig op de hoogte zal zijn. We zullen in de communicatie aandacht besteden aan de urgentie om in de zomer en op zeer korte termijn extra crisishulpopvang te organiseren.

Vervolg

Wij houden u periodiek op de hoogte van ontwikkelingen rondom opvang van vluchtelingen en statushouders.

Openbaarheid

Op deze nota rust een embargo tot het moment dat de omwonenden van de Margriethaven (Holtenbroek) en Hoofdhof kerk (Berkum) zijn geïnformeerd.

voorstel

Zwolle

Datum 15 juli 2022

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer